

Budapesttől-Budapestig.

Irta: Cser János.

Nemcsak a Dunától búcsúztunk, el kellett hagynunk a kényelmes víz mentében való haladást, az evezés nélküli kényelmes „úsztatásokat“, a széles, nagy perspektívákat nyújtó, szemet pihentető kilátásokat, el a kellemes homokú fürdőpartokat s nekiindultunk a nagy ismeretlenségnek, amelyből egyelőre nem látszott más, mint e szétvált erdőn át egy keskeny biztató világosság . . .

A torkolat közelében még látszik a régi, nagy meder; szélesen elterül benne a víz, alig találjuk a kimélyített, hajózható csatornát, a víz zavarosságáról jövőnk rá, hogy jelzőpálcák mutatják a helyes utat, — az 507-ék el is tévednek a nádas lagunák között, Nemsokára teljesen szűk csatornába jutunk, két oldalról magas gát szorítja össze a sárga, agyagos, habos vizet s a partig leereszkedő erdők összeboruló hatalmas koronái eleve zöld alagúttá folynak össze a fejünk fölött. Valami szívet szorító érzés vett erőt rajtam, a konok erővel meredő fák között szembe a mindinkább gyorsabban ömlő fáradhatatlan hullámokkal; . . . és távolról ismét tompa mennydörgés hallatszott.

Másnap ünnepélyes szertartással az úti-napló külön fejezetében örökítettük meg a bogyzislói éjszaka szenvedéssel teli emlékét.

A mindennapos küzdelem a kedvezőtlen idővel teljesen lefoglalta időnket, folyton és folyton az idő viszontagságaival szemben számítani, beosztani eddig nem volt terhes munka, sőt valami örömfélet éreztünk, ha ezek ellenére diadalmasan és elcsüggedés nélkül kerültünk ki a tusából. De Bogyzisló végső próbára tette kitartásunkat.

A megeredő eső s a korán beálló esti sötétség megállásra kényszerítettek; nem tudtuk a kitűzött bogyzislói révet elérni, kénytelenek voltunk ismét a szabadban eltölteni az éjjelt. A sikamlóssá felázott agyagtöltésen csak a legnagyobb veszélyessel tudtunk kikapaszkodni. Tapogatódzva, vaksötétben, hol a szúnyogok millióitól kínozva, hol a zuhogó esőtől paskolva, ázva-fázva ütöttük fel a sátrat az agyagos talajon magasan álló vízbe. Alig vártuk, hogy a rajokban szálló szúnyoghad elől menedéket találjunk, de a sátor csak újabb kínokkal várt; a zsufoltság melege, a cigaretták, meg a Pufi pipájának a füstje csakhamar oly sűrűvé tették az amúgy is szűkös sátor levegőjét, hogy csaknem támaszkodni lehetett benne. A hangulat ingerült s mégis nyomott volt; hozzájárult, hogy Károly, a biológus rosszul lett, meghűlt-e, vagy a gyomrát rontotta el, nem tudni; csak félfaléltan ledült s kimerülten elaludt. Buxus meg én vállaltuk a sátor száját, mi voltunk az első őrk: a kimerültségtől én sem sokáig bírtam, el-elszunnyadtam, de a sátorban rekedt ezernyi szúnyog duruzsoló danolása s csontig hatoló szúrása minduntalan felriasztott. Mintha különös kínzó eszközül találták volna fel számunkra az éjszakát az éhes szúnyogokkal: a fáradt, aludnivágyó szervezetet állandó ébrenlétben tartották a vérszomjas vámpírok. Rettenetes virrasztás volt! Mikor a reggeli szürkületben kívánszorogtunk a szabadba, megijedtünk egymástól. Szinte foszforeszkálóan zöldek, sápadtak voltunk, csak a szúnyogcsipések ezre tarkított rajtunk pirosan.

Azon sáros-piszkosan összecsomagoltunk s siettünk az átkozott vidékről, amennyire bágyadt, erőtlen testünk engedte. Képzeltetni dühvel vegyes ámulásunkat, mikor az előző este még ígéret földjének tartott bogyzislói révet alig negyedórai evezés után elértük. Csak egy kicsivel később ered meg az eső, csak egy kevéssel később sötétedik, fedél alatt, puha zizegő szénán aludtunk volna: így mondhatni a kapu előtt kellett belefeküdni a sárba s hozzá tudtuk azt, hogy néhány percnyire, minden jóval, minden — már csónakosi értelemben vett — kényelemmel élhettünk volna.

Azért gondolható, hogy kipótoltuk a „szervezet hiányosságait” holmi jóféle szegszárdival s miegyébbel s minthogy az eső kegyetlen unalommal tovább esett, lefeküdtünk a csárda üres istállójába pihenni.

Pedig nagy kedvem lett volna Károllyal együtt a falut megnézni.

Bogyzisló ugyanis ősi bessenyő település, talán a legtisztább faji szempontból, mert a rengeteg erdő és a körülötte folyó sok s nagy víz a legtöbb veszedelemtől megóvta a lakosságot. Érdekelte volna a viselet, az építési mód, csináltunk volna néhány típus felvételt is, de hát a kimerültség és az idő, — már amúgy is több napot vesztettünk miatta, — nem engedte.

A bogyzislói nap jó bemutatója volt az egész Sió-útnak. Véges-végig csak lépésről-lépésre tudtunk előre haladni. A sok eső szemlátomást duzzasztotta a vizet. A sárgás-szürke, tajtékozva rohanó vizen ágak, tuskók, elhordott kékék, hullott állatok űzték bukdácsolva egymást, dögletes levegőt hagyva maguk után; nem lehetett egy pillanatra sem megállni, rögtön vitt vissza a víz, vissza a keservesen legályázott úton. A part végig magas, bokros, nádas, úgy, hogy kikötni is csak rendesen faluk közelében lehet, ahol valamelyes lejáró többnyire szokott akadni. Volt még másik nap is, amit csaknem teljesen átaludtunk a szűnni nem akaró eső miatt; Agárdon is félnapon át hallgattuk egy öreg téglavető mesélgetéseit — egyéb gondúzás híján.

Elindulásunkat követő vasárnapon gyönyörű szép reggelre virradtunk. A sok eső mint finom fátyol ködölt a messzi hegyeken, a széles mezőkön ünnepélyes, vasárnapi csend ült. A nedves időjárástól gyönyörű üdezöld ezernyi színes, pompázó virágtól tarka mező mint egy háladozó arc ragyogott a mélységes kék ég felé. A tiszta levegőben harangkondulás hallatszott mindenfelől, a pusztáról a templomba igyekvők tisztára mosott arca, fehérneműje vakított. Igazi vasárnap volt!

Sárszentlőrincen megnéztük Petőfi egykori lakóházát. Egyszerű tábla beszélt ittletéről. Megilletődött tisztelettel tekintetem végig a tiszta falun: ez az utca is részese Petőfi lelkének, ebből is táplálkozott a a világot besugárzó halhatatlan génusza. Morton, a zsánerfotografus hosszas rábeszélés után le is fényképezte, közben azonban minden udvarba bekukkantott, hogy hol lát valami tehenet, vagy libás, elevenebb csoportot. Egy alighanem megtetszett neki, mert a kutyaugatásra kinéző háziasszonytól engedélyt kért a fényképezésre.

— Köszönjük, van nekünk fényképünk — felelt az asszony, aki vándorfényképésznek nézhette Mortont.

— Az se köll — csattogott az asszony s majdnem a kutyával küldette ki Jenőt az udvarból, aki dühében már revolverét kotorásztá.

Ezen a napon nevezetes újítást vezettünk be: a vontatást. Az evezős morál szempontjából ez züllést jelentett, de kénytelenek voltunk beadni a derekunkat, az erős árral szemben nem bírtuk a csaknem meddő munkát, míg vontatva egész tűrhetően haladtunk s az evezést vontatással váltogatva, pihentünk is. Már estére járt az idő, mikor egy kanyarodóhoz érve fel kellett volna tűnni Simontornyának.

— Látszik már Simontornya? — kérdeztük a legelől haladó Öküzt. Körülnézett s csak a feje rázásából tudtuk meg, mit akart futbalista tájszólással mondani:

— Simon torony, uraim! — ami annyit jelent, hogy nem lát még tornyokat.

A városba érve, egy vendégszerető parti házban kértünk szállást. Épen berakodtunk, mikor elemi erővel tört ki a vihar. Ez a nap sem tudott meglenni eső nélkül! Hanem az egyszer kifogtunk rajta, tető alól neveltünk szemébe a toporzékoló fürgetegnek.

A város a Sió két partján fekszik, ódon, négyszögű torony örködik fölötte, a régi vár maradványa. Hatalmas börtörai vannak, a börtök, meg a cserlé szagát az egész városban érezni lehet. Itt sem sokat időztünk, siettünk a nagy víz, a Balaton felé. Valami féktelen akarás fűtött bennünket!

Már láttuk a megvalósulását a legmerészebb álmunknak, el fogjuk érni a Balatont! El kell érnünk! — mondta az egyik, — Musz man erreichen — mondta Buxus, aki ha valami nagyotakarásról beszélt, mindig a musz man-nal fejezte ki (innen is eredt neve). — Akarom, mondtam én — mert ez bús merészség, mert világ csodája, hogy valaki az Értől indul el és befut a nagy világoceánba!

— Hogy van? — kapott rajta Buxus, aki mindent úgy citál, mint egy debreceni civis. Megtanulta s egész nap harsogott a Sión a bús merészség, meg a világcsoda.

De még egy éjszaka elválasztott bennünket az ígért tengerétől. Keddi napon délelőtt pillantottuk meg a Balaton vizét; az eddigi eső-áztatta szürke napok után a Balatonvidék színpompája valami csodálatosan mámorító hatással volt reánk! A tükörsima balatonszínű víz, a fürdőzők tarka pompája, az eleven nyüzsgés most valahogyan másképen hatott, mint egyébkor. Tombolva fickándoztunk a vízben, hiszen már napok óta nem fürödhettünk a piszkos áradatban. Morton, a strand-fotografus beteg lett a nagy örömtől, annyira kedvezők voltak a „fényviszonyok.“ Szebbnél-szebb képek őrzik az egész balatoni csatangolásunk kedvesebb mozzanatait; amelyek azonban csak gyér megtestesítő: annak a számtalan képnek, amely élményeinkből emlékül megmaradt.

